

Đèo Lũng Lô - Di tích lịch sử quốc gia

Đèo Lũng Lô thuộc bản Dạ, xã Thượng Bằng La, huyện Văn Chấn, tỉnh Yên Bái. Đây là một trong những địa danh đã được ghi vào sử sách về cuộc kháng chiến chống Pháp hào hùng của dân tộc ta, niềm tự hào về truyền thống yêu nước, kiên cường bất khuất chống giặc ngoại xâm của dân tộc Việt Nam.

1. Quyết định lịch sử về con đường huyền thoại

Sau chiến dịch Tây Bắc (1952), Trung ương Đảng quyết định mở con đường ký hiệu 13A dài trên 120km, bắt đầu từ tỉnh Tuyên Quang đi qua đèo Lũng Lô (Yên Bái) tới ngã ba Cò Nòi (Sơn La), nối với đường 41 phục vụ cho chiến dịch Điện Biên Phủ. Tuyến đường mà công binh và dân công phải mở có địa hình chủ yếu là núi cao, vực sâu, phải đi qua 3 con sông lớn là sông Chày, sông Hồng và sông Đà.

Xác định rõ nhiệm vụ chính trị là đảm bảo thông suốt mạch máu giao thông ra chiến trường, ngay từ tháng 4.1953, theo yêu cầu của Bộ Tổng tham mưu, tỉnh Yên Bái đã quyết định thành lập cung đường 13, chọn xã Thượng Bằng La là nơi tập trung quân lương, quân dụng vượt đèo tiếp tế cho chiến dịch Điện Biên Phủ. Tại đây, Ủy ban kháng chiến xã được giao nhiệm vụ khảo sát và lãnh đạo các lực lượng tham gia mở đường qua đèo Lũng Lô. Đáp ứng tiếng gọi của non sông, hơn 124.000 người gồm quân dân xã Thượng Bằng La cùng với lực lượng công binh, dân công hỏa tuyến các địa phương trong tỉnh không quản ngại khó khăn gian khổ, dưới mưa bom, bão đạn của kẻ địch, quyết tâm phá đá mở đường.

2. Mạch máu giao thông trong chiến dịch Điện Biên Phủ

Để nhanh chóng thông suốt tuyến đường tiếp tế cho chiến dịch Điện Biên Phủ, nhân dân địa

Công binh phá đá mở đường trên đèo Lũng Lô năm 1953
(Ảnh: Báo điện tử Quân khu 2)

Phó Chủ tịch UBND tỉnh Ngô Thị Chinh
trao bằng chứng nhận Di tích lịch sử đèo Lũng Lô
cho đại diện lãnh đạo huyện Văn Chấn
(Ảnh: Báo Yên Bái)

phương đã tự nguyện quyên góp hàng nghìn cây gỗ, hàng vạn cây tre, nhiều gia đình còn tự nguyện dỡ cột nhà để làm nền lót đường, bắc cầu thông xe, vận tải quân lương vào chiến dịch. Với tinh thần “tất cả cho tiền tuyến”, sau hơn 20 ngày đêm, quân và dân ta vừa mở đường, vừa bảo vệ và vận chuyển được hàng nghìn tấn lương thực, quân trang, vũ khí đạn dược đến nơi an toàn. Tuyến đường qua đèo Lũng Lô được thông suốt

nối với chiến khu Việt Bắc và các tỉnh Tây Bắc, phục vụ chiến dịch Điện Biên Phủ, nhờ đó mà hàng vạn ô tô, xe thô sơ hàng vũ khí tiếp ứng đầy đủ kịp thời cho chiến trường.

Nhằm mục đích cắt đứt con đường tiếp viện cho chiến dịch Điện Biên Phủ, tháng 2.1954, thực dân Pháp tập trung lực lượng không quân đánh phá ác liệt các tuyến đường lên Tây Bắc, hòng ngăn cản sự tiếp viện của hậu phương ra chiến trường. Chúng đã ném gần 12.000 tấn bom tại địa điểm đèo Lũng Lô, có những ngày địch ném xuống 200 quả bom. Trong suốt chiến dịch, mỗi ngày có từ 16 đến 18 chiếc máy bay địch oanh tạc từ 5 đến 6 lần.

Bất chấp bom rơi đạn nổ, với tinh thần tất cả cho tiền tuyến đã có hàng vạn lượt người, dân công ngày đêm bám đường. Địch phá, ta lại sửa, địch phá đoạn này, quân dân ta lại mở đoạn khác, địch phá ban ngày, ta mở đường ban đêm. Với tinh thần quật cường vượt qua nguy hiểm, hàng vạn tấn quân lương, quân trang vũ khí đạn dược, hàng chục nghìn tấn lương thực, thực phẩm đã được quân dân ta vượt đèo, lội suối bảo vệ an toàn chi viện kịp thời cho chiến trường.

3. Di tích lịch sử quốc gia

Lũng Lô - một địa danh đã đi vào sử sách trong cuộc kháng chiến chống Pháp hào hùng của dân tộc như một huyền thoại. Nơi nhà thơ Tố Hữu ghi lại những câu ca vang dội và hào hùng của quân và dân cả nước: Dốc Pha Đin chị gánh anh thồ/ Đèo Lũng Lô anh hò chị hát/ Dù bom đạn xương tan thịt nát/ Không sờn lòng không tiếc tuổi xanh.

Với nhiệm vụ nặng nề và thời gian cấp bách, con đường tiếp tế cho Điện Biên Phủ qua đèo Lũng Lô đã hoàn thành trước thời hạn 10 ngày và trở thành một kỳ tích lịch sử, khiến thực dân Pháp bất ngờ, khiếp sợ tinh thần quả cảm của quân và dân ta.

Chiến tranh đã đi qua, di tích Đèo Lũng Lô hôm nay còn đó như một minh chứng hào hùng của lịch sử chống giặc ngoại xâm của cha ông ta.

Trên mảnh đất một thời máu lửa, một thời đạn bom, cuộc sống đã trở lại sinh sôi và phát triển, ta lại thấy được những giá trị của độc lập, tự do. Chúng ta càng thêm trân trọng và tự hào hơn những thế hệ cha ông đã cống hiến tuổi trẻ và hy sinh xương máu của mình để làm lên cung đường huyền thoại. Vì những giá trị lịch sử và ý nghĩa to lớn đó, tháng 4 năm 2011, Đèo Lũng Lô - được Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch công nhận và xếp hạng là di tích lịch sử cấp quốc gia./

Phạm Văn Bằng (TH)

HỢP THỦ CỘNG TÁC VIÊN

Từ 01.11.2019 đến 01.12.2019, Tạp chí Lý luận chính trị và Truyền thông đã nhận được bài của các chuyên gia, cộng tác viên về lĩnh vực lý luận chính trị, báo chí truyền thông và các ngành khoa học xã hội và nhân văn như:

Nguyễn Thị Kim Dung, Nguyễn Quang Bình, Trần Thị Hương - Đỗ Thị Diệp, Phạm Đình Bôn, Phạm Thị Thắm, Lê Thị Chiên, Nguyễn Thị Tuyết Minh, Trần Thị Thu Hiền, Bùi Hồng Thanh, Doãn Thị Chín, Nguyễn Thị Minh Hiền, Bùi Quang Hiệp, Đinh Thị Thu Hằng, Phạm Thị Thuỳ Linh, Trần Ngọc Hằng, Hà Thị Thuỳ Dương, Đỗ Thị Thanh Hà - Phạm Thuý Quỳnh Nga, Nguyễn Thị Minh Hiền, Trần Thị Anh Đào - Nguyễn Mai Hạnh, Sisomxay Keoboun phanh, Hà Văn Hậu, Nguyễn Thu Nghĩa, Quốc Tuấn, v.v..

Ban Biên tập Tạp chí trân trọng cảm ơn và mong tiếp tục nhận được bài của CTV cho số tháng 01.2020 với chủ đề, mừng Đảng, mừng xuân, v.v.. Để thuận tiện trong biên tập và xuất bản, Ban Biên tập Tạp chí đề nghị các tác giả tuân thủ chặt chẽ *Thế lệ gửi bài đăng trên Tạp chí Lý luận chính trị và Truyền thông*./

BAN BIÊN TẬP